

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa ve İç Tüzük gereğince Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Faruk ÇELİK tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Ramazan Kerim ÖZKAN
Burdur Milletvekili

Parti politikamız gereğince taşeron işçi çalıştırmaya karşı olmamıza rağmen bu günkü mevcut uygulamada Türkiye’de kamuda ve özel sektörde hizmet alımlarında faaliyet gösteren 50 bini aşkın taşeron firma ve bu firmalarda istihdam edilen binlerce çalışan kıdem ve ihbar tazminatı konularında karşı karşıya gelmektedir. Talepler iş mahkemelerine taşınmakta, mahkeme kapılarında taraflar haklı olduklarını ispatlama mücadelesine girmektedirler.

Bilindiği üzere, yürürlükte olan 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki idarelerin bu Kanuna göre gerçekleştirecekleri, danışmanlık hizmet alımı ihaleleri dışındaki hizmet alımı ihalelerinde uygulayacakları usul ve esasları düzenleyen Hizmet Alımı Uygulama Yönetmeliğinin uygulama esaslarını düzenleyen (ResmîGazete-09.02.2011/27841)sayılı tebliğin 4. Maddesinde, aynı tebliğin 79/1 maddesinde yapılan değişiklik ile “**hizmet alımı ihalelerinde tekliflerin değerlendirilmesinde İhale ve sözleşmeye ilişkin damga vergileri, Kamu İhale Kurumu payı ve noter masrafları gibi sözleşme giderleri ile amortisman, kıdem tazminatı, işyeri hekimliği ücreti, oryantasyon (ihale konusu işe uyum) eğitimi gideri, yaka kartı ve bu mahiyetteki genel giderleri karşılamak üzere birim fiyat teklif cetvelinde yer alan her bir işçilik kalemindeki (yol, yemek ve giyecek dahil brüt asgari ücret veya brüt asgari ücretin yüzde (%)) fazlası üzerinden ücret hesaplanan işçilik kalemi ile ulusal bayram ve genel tatil günleri ve fazla çalışma saatlerine ilişkin işçilik kalemleri) birim fiyatlar ile işçi sayısı üzerinden teklif alınması idarece uygun görülmeyen iş kalemi/kalemleri kapsamında çalıştırılacak olan her bir personelin işçilik maliyeti üzerinden işçilik hesaplama modülü kullanılarak % 3 oranında sözleşme giderleri ve genel giderler hesaplanacaktır.**” Şeklinde düzenlenmiştir.

Bu %3 oranındaki sözleşme gideri ve genel giderlerin %2.47'lik kısmı sözleşme esnasında taşeron firmadan tahsil edilmektedir. Şöyle ki:

- Karar Pulu: %0,00569
- Sözleşme gideri:%0,00948
- Damga Vergisi: %0,00948
- Kik payı : %0,005 şeklindedir.

Bu giderler toplamı %2,47 lik rakama isabet etmektedir.%3'den geri kalan %0,53'lük kısmına ise yukarıda belirtilen kıdem tazminatı, demirbaş, amortisman giderleri, noter masrafları vs.nin dahil olması ne yazık ki işçi ve işvereni karşı karşıya getirmiştir. İşveren devlet tarafından kendisine ödenmeyen kıdem ve ihbar tazminatını, işçisine ödememekte, işçiler ise çalıştığı sürelerle orantılı kıdem tazminatlarını alamamakta ve mağdur olmaktadırlar.

Daha açık bir ifadeyle; kamu ve özel sektörde hizmet alan kurum ve kuruluşlar bu maddeye sığınarak işçiler adına ödemediği kıdem ve sosyal haklar açısından sorumluluğu taşeron firmalara yükleyerek, büyük bir adaletsizlik ve haksızlığa yol açmaktadır.

Taşeron firmalar tarafından alınan ihalelerde asgari ücrette çalışan bir işçinin firmaya ve devlete maliyeti kişi başı brüt:1.251,88TL'dir. İşçinin eline geçen net ücret 803,51TL'dir.

Asgari ücret üzerinden %3 sözleşme gideri içerisinde zorunlu giderler çıktıktan sonra geri, kalan %0,53'lük oran ise:1.288,00*0,53=6,82TL'dir.6,82*12 ay:81,84TL'dir. Bir işçi için devletin taşeron firmaya verdiği ücret :81,84 TL'dir. Buna karşın, bir işçinin bir yıl çalışması halinde kazandığı sosyal haklar toplamı aşağıda belirtildiği gibidir.

- Kıdem ihbar tutarı : 1016,00 TL
- İş sağlığı ve Güvenliği:50,00 TL
- Eğitim Gideri:8,00 TL
- Toplam:1074,00 TL'dir.

Devletin verdiği miktarın bu miktardan mahsubu halinde devletin işçi başına 992,16 TL açısından sorumluluğu taşeron firmaya yüklediği ve büyük bir adaletsizliğe yol açtığı aşikârdır. Bu sorunlar nedeniyle ülkemizde faaliyet gösteren taşeron firmaların büyük çoğunluğu işçileri ile mahkemelik durumdadır.

Sorunun çözümü açısından iki farklı nokta bulunmaktadır.

Bunlardan ilki, ilgili tebliğde belirtilen %3 olarak belirlenen sözleşme gideri ve genel giderlerin içerisinde sayılan “kıdem tazminatı” ibaresinin maddeden çıkarılması olabilecektir. Bu konuda çalışma yapmayı düşünür müsünüz ?

Diğer bir çözüm ise; hizmet alım ihalelerinde şartnameye eklenecek bir madde ile taşeron firmada çalışan işçilerin yılsonunda kıdem tazminatı ve sosyal hakları tutarı toplamının, taşeron firma tarafından banka hesaplarına yatırılarak, yatırıldığına dair belgelerin çalışanların özlük dosyalarına eklenmesi zorunluluğunun getirilmesi ile olabilecektir. Bu konuda Bakanlığınızca her hangi bir çalışma yapılmasını uygun bulur musunuz?

Söz konusu kıdem ve sosyal haklarının yatırılmadığı durumlarda ise taşeron firmanın kat'i teminatının irat kaydedileceği şartı getirilerek hizmet alımı ihalelerinde bu şartın konulması ile firmalar hesaplarını buna göre yapacaklar ve çalışanlarını da mağdur etmeyeceklerdir.

Bakanlığınızca işçilerle taşeronlar arasındaki bu ihtilafı gidermek ve İş Mahkemelerindeki dosyaların yüzde 90'ını oluşturan bu yoğunluğu gidererek her iki taraf içinde oluşan mağduriyete son vermek amacıyla yukarıda anılan uygulamaları acilen gündeme alıp işçi-işveren arasındaki uyuşmazlıklara son vermeyi düşünür müsünüz ?